

Nélkülözhetetlen tényező a népi ellenőrzés

Népi ellenőröket tüntettek ki a Parlamentben
Losonczy Pál beszéde — Kádár János
üdvözlő levele

Húszéves fennállását ünnepli a népi ellenőrzés szervezete. Az évforduló alkalmából a Népköztársaság Elnöki Tanácsa kiemelkedő munkájuk elismeréséül népi ellenőröket tüntetett ki.

A kitüntetéseket pénteken, a Parlament Munkácsy-termében Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke adta át. Az ünnepségen megjelent Huszár István és Borbándi János, a Minisztertanács elnökhelyettese. Cseterki Lajos, az Elnöki Tanács titkára, Szakali József államtitkár, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke.

A kitüntetések átnyújtásakor Losonczy Pál egyebek között hangsúlyozta:

— Állami, társadalmi és közéletünk nélkülözhetetlen tényezője a népi ellenőrzés, amelynek immár két évtizedes múltja, története van. A törvény a népi ellenőrzést, mint az állam általános hatáskörű és átfogó feladatokkal felruházott szervét azért hívta életre, hogy a dolgozó nép széles rétegeinek szervezett és közvetlen részvételével oldja meg a gazdasági, a társadalmi, a szociális és kulturális ellenőrzés feladatait. A fennállása óta eltelt időszak tapasztalatai alapján bizvást elmondhatjuk, hogy a népi ellenőrzés eredményesen látja el kettős, ám mégis egységes feladatát: sajátos és nagy súlyú társadalmi, állami rendeltetését a dolgozó nagy tömegeknek részvételével és közreműködésével.

— Pártunk és államunk vezetése rendkívül sokra tartja és nagyra becslíti ezt a tevékenységet, amely úgy lát el nélkülözhetetlen állami-társadalmi feladatokat, hogy közben az állampolgárok tízezreit kapcsolja be ebbe a hivatásjellegű közéleti szereplésbe, teszi őket a hatalom gyakorlásának közvetlen részeseivé. Teljesen érthető, ha pártunk és államunk vezetése a kerek évforduló alkalmából elismerésnek és köszönetnek úgy ad kifejezést, hogy ki-tüntetésben részesíti a népi ellenőrzés nagy családjából

azokat, akik tevékenységük tartamával, teljesítményük kiugró szintjével szereztek érdemeket. Engedjék meg, hogy pártunk és államunk vezetése — és természetesen a magam — nevében tisztázzam a legjobbakat kívánjam valamennyiüknek, gratuláljak mindannyiuknak. Együttel hadd fejezzem ki azt a meggyőződésemet, hogy a népi ellenőrzés sok ezres, az önzetlen társadalmi munkára vállalkozó elkötelezettje a jövőben is fíradhatatlanul és eredményesen serénykedik feladatainak teljesítésén.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a népi ellenőrzés szervezete megalakulásának 20. évfordulója alkalmából, a népi ellenőrzés területén kifejtett eredményes munkásságuk elismeréseként a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetéssel adományozta Barna Sándornak, az OTP Nógrád megyei igazgatóhelyettesének, dr. Bóc Imrénnek, a Központi Statisztikai Hivatal gazdaságtudományi tudományos főmunkatársának, Buzogány Istvánnak, a Tolna megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat igazgatóhelyettesének, Hoffmann Istvánnak, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság fősztályvezetőjének, Horváth Lászlónak, a népi ellenőrzés tanács kiemelt tevékenységű tanácsvezetőjének, dr. Molnár Imrénnek, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökhelyet-

tesének, Nádházy Albertnek, a Fogyasztási Szövetkezetek Hajdú-Bihar megyei Szövetsége titkárnak, dr. Petrávich Ferencnek, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság fősztályvezető-helyettesének, Sándor Istvánnak, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság fősztályvezetőjének, Vitvera Lászlónak, a Könyv- és Kiadóipari Tervező Vállalat főkönyvelőjének.

A Munka Erdemrend ezüst fokozatát tizenöt, bronz fokozatát huszonegyen kapták.

Az Elnöki Tanács a Munka Erdemrend bronz fokozata kitüntetését adományozta Kiss Sándornak, a Magyar Nemzeti Bank Csongrád megyei igazgatója helyettes vezetőjének, a népi ellenőrzésben kifejtett tevékenységéért elismeréséül.

— Húsz év tapasztalatai alapján joggal állapíthatjuk meg, hogy a népi ellenőrzés beavatója a hozzá fűződő reményeket, kiálta az idő próbáját, létrehozása szocialista rendszerünk méltó és maradandó alkotásának bizonyult — hangsúlyozta beszédében Szakali József államtitkár, a KNEB elnöke a népi ellenőrzés megalakulásának 20. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen pénteken, a Belügyminisztérium Zrinyi utcai klubjában.

Ezt követően Huszár István, az MSZMP PB tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese olvasta fel Kádár Jánosnak, az MSZMP KB első titkárnak köszöntő sorait, amelyben méltatja a népi ellenőrzés tevékenységét, a népi ellenőrök felelősségteljes munkáját, s ahhoz további sikereket kíván az MSZMP Központi Bizottsága nevében.

Az ünnepség végén a Belügyminisztérium Duna művészegyüttese adott műsort.

A bejáró életmód változása

A vidékről a városba való napi munkabéjárás kezdte az új társadalmi közegbe tartozó bejárók. A falut és ezzel együtt a parasztságot képviselik-e városi munkahelyeiken vagy megfordítva, a munkásságot és a városi életformát közvetítik-e falvainkban? S kik kik voltak korábban: falusiak, városiak, parasztok, munkások, falusi munkások vagy netán munkás-paraszatok?

A kérdéseket folytathatnánk, bár az eddigiekből is világos az a bizonytalanság, ahogy a bejárók kérdését kezeljük s ahogy a bejárókat megítéljük. Minden bizonynyal ebből a bizonytalanságból fakadnak a bejárókkal kapcsolatos előítéleteink is. Éveken, évtizedeken keresztül — könnyű megoldásként — a bejárók életében, életformájában egyedül a kétlakiaságot láttuk és hangsúlyoztuk. A kétlakiaság ezáltal pejoratívává vált, olyan tulajdonságok gyűjtőfogalmává, amely a minden helyzetből hasznos húzó, ügyeskedő, csak az anyagi javaknak élő ember sajátossága. Vitathatatlan, hogy az 50-es években a paraszti élettől és a földtől éppen szabaduló, első generációs bejárók többségére illet ez a fogalom, hiszen a városi munkahelyre és a stabil jövedelem, az otthoni ház körüli kerttel kiegészítve, a tévesz-tagokkal vagy az egyéni parasztsággal szemben előnyhöz juttatta a bejárók többségét. A földtől és a paraszti életformától való menekülés a társadalmi megítélésben így vált indokolatlanul előnyös, melyet a kétlakiaság sokat sejtető kategóriájával fejeztünk ki.

A kétlakiaság jelzőjéhez később májfajta előítéletek is társultak. A bejárás tömegessé válásával a vált és valószínűs előnyök mellett a bejáró élet negatív jelenségei is a társadalmi érdeklődés előterébe kerültek. Publicisztikánkban egyre-másra jelentek meg a „fekete vonalokról”, az alkoholizmus szülő híradások. Ezekben a megítélésben a bejáró mint társadalmilag nehezen kezelhető elem jelent meg, akivel alig tudunk mit kezdeni, aki társadalmilag-politikailag nehezen aktivizálható, aki lakóhelyére csak a tudni jár, munkahelyéről pedig szüntelen rohanása, hajszoltsága miatt lóg ki. Ráadásul a bejáró nem olvas, nem művelődik, továbbtanulási szándékai nincsenek, következtetésképpen az anyagi javak megszerzésén túl alig érdekli más. S e jelenségekből nem egyszerű megszületett az az ítélet, hogy a bejárás (mint az alacsony iskolázottságú, kvalifikációjú dolgozók életét) meg kell változtatni, a bejárók számát csökkenteni kell; a bejárás tehát vissza kell szorítani vagy sokak szerint meg is kell szüntetni.

Ezekben a véleményekben a bejárás, mint átmeneti állapot, tetteződött, amelyet természetesen társadalmi és gazdasági fejlődésünk ütemétől függően előbb-utóbb megszüntethetünk.

Csak hogy miközben ezek a viták folytak, a bejárók száma egyáltalán nem csökkent. A 70-es évek elejére már elérte az egymillió főt és napjainkig csupán a bejárás növekedésének gyors üteme csillapodott valamelyest. Jelenlegi munkaerő helyzetünkben, az ipari fejlődésünk látataiból pedig egyértelműen arra következtethetünk, hogy a bejárókra még hosszú ideig szükség lesz. Visszaszorításuk, erőteljes létszám csökkentésük megkezdésén irreális elképzelés. Mindez világosan jelzi, hogy a bejárás „átmenetisége” nagyon is tartós, állandó tendenciát jelent. Következésképpen fel kell készülnünk arra, hogy a bejárásban az ideiglenesség helyett a tartósság dominál viszonylag hosszabb időszakban.

Mindez más megvilágításba helyezi a bejáró életmódot is. Tudomásul kell vennünk, hogy egymillió dolgozó, az aktív keresők 20 százaléka hosszú ideig marad bejáró. Életformájuk, életvitelük ugyan jelentős mértékben eltért a helybenlakókétól, de ez az eltérés, kivételes életmód egymillió ember számára az általánost, a kialakult, megszokott stabil életformát jelenti. Az agglomerációs területek lakossága számára az iskolásoktól a nyugdíjig ezért a bejáró élet a természetes.

S a bejáró életmód megítélésénél azt is figyelembe kell vennünk, hogy a bejárók túlnyomó többsége (80 százaléka) munkás, s közülük is egyre több a második, harmadik generációs munkás. Azaz az ötvenes évek bejáróihoz képest a bejárók társadalmi összetétele jelentős módosuláson ment át. A második és harmadik generációs bejárók ma már teljes értékű munkások, akik kevésbé hasonlítanak a szükségéből munkássá lett első generációs bejárókhoz, a kétlakiasokhoz.

Hogyan jellemezhetjük életmódjukat? Miből származik életmódjuk eltérő jellege? Sokan a mindennapos utazásban, az idővesztésben, az utazási nehézségekben látják a bejáró életmód sajátosságát. Ez kétségkívül jelentős tényező, azonban mellette másféle motívumok is számolnunk kell. Mindenekelőtt azzal, hogy a bejárók többsége — éppen mert falun lakik — jelentős területi hátrányokat szenved a városi munkásokhoz képest. Szocialista társadalmunk igen sokat tett a falu megváltoztatásáért, a falu és a város közeledéséért. Azonban az eredményeink ellenére sem tudtuk leküzdeni a falu szerinti meg is kell szüntetni.

Aligha mérhető hátrányát a városal szemben. Sőt az infrastrukturális különbségek mellett területenként igen eltérően, de újabb különbségek is kifejlődtek. Például köztudott, hogy az állami lakások túlnyomó része városokban épül, a falusi munkások vagy tévesz-tag többnyire kénytelen saját erőből lakást építeni. A lakás modernizálása, a lakókörnyezet stabilizálása a falun élő munkástól ugyancsak többet — több munkát, anyagi ráfordítást igényel.

A területi különbségek felmérésében a bejáró munkások többnyire a helybenlakókkal szemben is hátrányban van. Üzemeink ma még összehasonlíthatatlanul kevesebb támogatást nyújtanak a bejáró dolgozóknak, mint a helyben lakóknak. A hátrányok felszámolásában a bejárók zöme önmagára van utalva. Nem csodálkozhatunk tehát azon, ha a bejáró munkások életmódját ma is bizonyos felhalmozási kényszer hatja át. A lakásépítéshez, a lakásmodernizáláshoz, a környezet civilizálásához pénzre, anyagiakra és nagyon kemény munkára van szükség. Sok esetben fogyasztását is redukálnia kell, hogy a szükségleteit kielégítse. Hajszolt életmódját, anyagi orientációját tehát többnyire ez a hátrányos helyzet motiválja. Ez az életmód különösen a családalapítás utáni években jellemző a bejáróra. A családalapítás után lakást kell építenie, vagy vennie, esetleg lakását — a szülőtől örökölt lakás esetében modernizálnia, bővítenie. Többnyire önerőből. Illetve bejárói társai, rokonsága, s barátai köre segítségével. Ki ne ismerne a kalakában építkezőket, akiknek szabad idejét, sokszor az üdülésre, pihenésre jutó idejüket jelentős részét is az építkezés, a ház körüli teendők és a túlmunka köti le. Nevezhetjük-e őket kétlakiasoknak? Aligha. Ezek a dolgozók nem kapzsiságból, nem nyereszéskéből vállalták a többet munkát, hanem azért, hogy hátrányos helyzetű lakásukhoz hozza életkörülményeikben, lakáskörülményeikben felzárkózhassanak a városiak szintjére. S ne feledjük azt se, hogy az általuk felépített házak, a kertjeikben termelt javak, mindmind elősegítik társadalmi gyarapodásunkat, csakúgy, mint az általuk társadalmi munkában épített falusi járdák, óvodák, iskolák.

Mindez a bejárók többségére jellemző, s egyáltalán nem zárja ki azt, hogy a bejárók rendkívül heterogén rétegében ne találjuk meg a jobb módúakat, akiknek túlmunkájára kocsiszerzésre vagy cifrára kerítések építésére irányul, csakúgy, mint az alkoholizáló, a társadalom marginális pontjain élő családokat. A bejárók többségére azonban nem ez jellemző. Akik bejáró mivoltukban egy stabil, megállapodott életmódot akarnak kialakítani, azoknak igénye és értékrendje általában azonos vagy hasonló a városi munkásság igényeihez és értékeihez. Ez azt is jelenti, hogy új, szocialista életformánk kibontakoztatásában a bejárók is szerepet kérnek maguknak. Igényeik, tevékenységük egyaránt azt követeli tőlünk, hogy társadalmi megítélésünkben a bejárókról ne a pejoratív előítélettel teli kétlakias jelzőt használjuk, hanem ismerjük fel és segítsük elő a stabil, megállapodott bejáró életmód kialakítására tett erőfeszítéseiket.

Az OSZT kibővített ülése

A megyei szövetkezeti koordinációs bizottságok elnökeinek részvételével kibővített ülésen tárgyalta pénteken a szövetkezeti belső ellenőrzés tapasztalatait, s az ezzel összefüggő feladatokat az Országos Szövetkezeti Tanács.

Szabó István, az OSZT soros elnöke elmondotta, hogy az ágazatok országos tanácsai hatékonyan segítik, szervezik és irányítják a szövetkezeti ellenőrzés vala-

mennyi formáját. Ennek is köszönhető, hogy a fogyasztási szövetkezetek jelentős előrehaladást tettek a belső ellenőrzés szerveztségének, színvonalának emelésében. Szövetkezetek célszerű egyesülése nyomán a megfelelő létszámú egységeknél belső ellenőrzési osztályok alakultak, s csaknem 20 százaléka önálló rendszert szervezett is teremtett. Ötven nagyobb takarékszövetkezet ez év elejétől önálló belső ellenőrzést is foglalkoztat. Valamennyi ÁFESZ-nél, takarékszövetkezetnél és lakásszövetkezetek 80—85 százalékánál elvégezték a kötelező általános ellenőrzéseket, s azok utóvizsgálatait is lebonyolították a MESZOV-ök revizori irodái. A vizsgálatok kiterjednek a népgazdasági érdekek érvényesítésére, feltárják a vezetés problémáit, adott esetben kezdeményezik a felelősségre vonást is.

A vita alapján az OSZT javaslatokkal fordult az egyes országos tanácsokhoz a szövetkezeti belső ellenőrzés továbbfejlesztésének elősegítésére. Végetzetül az Országos Szövetkezeti Tanács elfogadta az alapszabály módosítására tett javaslatot, az ügyrendet, és az OSZT ez évi munkatervét.

Konzultáció a gazdasági szabályozókról

A Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatóságának szegedi területi igazgatósága rendszeresen segítséget és továbbképzést nyújt az ipari vállalatok, ipari szövetkezetek és mezőgazdasági termelőszövetkezetek pénzügyi, számviteli szakembereinek az aktuális kérdésekről. Ez év elején is megtartották szokásos konzultációjukat a minisztériumok és trösztök által irányított iparvállalatok szakembereinek. A szegedi igazgatóság vezetői — Ókrós Károly közgazdász irányításával — és a résztvevők áttekintették az

elmúlt évi mérlegek tapasztalatait.

A konzultáció főbb kérdései között szerepeltek a legújabb gazdasági és pénzügyi szabályzók, amelyek 1978. január elsején léptek hatályba. Különösen érdeklődésre tartott számot az ipari, építőipari és beruházási szabályzók módosított rendszere, várható hatása a gazdálkodásban. A konzultáció lehetővé teszi, hogy a területünkön működő termelővállalatoknál egységesen értelmezzék a legújabb gazdasági szabályzókat és egyéb jogi érdekeléseket.

Gépesített tojásválogató

Bakson, a rosszul sikerült, gabonatermesztési vállalkozás eddig kibaszottan épületét a baromfi-feldolgozó vállalattal együttműködve tojásválogatóvá alakította át a téves. Évente 60 millió tojást válogatnak, lámpának, osztályoznak és csomagolnak a jól gépesített üzemben, több mint felét külföldre szállítják.

Molnár József felvétele